

Weer een mislukte klimaatop, maar experts zien reden voor een sprankje hoop

Een activist houdt in Sharm-el-Sheikh een afbeelding van een zieke aarde omhoog. Beeld ANP/EPA

De uitkomst van de klimaatop in Egypte leidt alom tot teleurstelling. Toch blijven er redenen tot optimisme, denken verschillende klimaatexperts.

Frank Straver 21 november 2022, 14:17

“Een nietszeggend verhaal.” Zo beoordeelt IPCC-klimaatwetenschapper Leo Meyer de slottekst die 194 landen zondag in Egypte bereikten over het beteugelen van de opwarming op aarde. Daarmee sluit Meyer, een doorgewinterde

volger en adviseur van VN-klimaattoppen, zich aan bij de teleurstellende reacties die overheersen na de COP27-conferentie. “En toch”, zegt hij, “moeten we ons niet blindstaren op deze mislukking.”

Meyer beschrijft de mondiale strijd tegen de klimaatcrisis als een continu proces. De uitkomst van de conferentie in Sharm-el-Sheikh is daarbinnen een belangrijk, maar niet allesbepalend moment. “De duurzame transitie die in gang is gezet door bedrijven en lagere overheden valt zeker niet stil.” Ook wat de financiële sector doet en wat burgers thuis doen, legt gewicht in de schaal.

De klimaataanpak is volgens Meyer een ‘taai proces’, dat afhangt van de samenleving als geheel. “Gelukkig werkt de wereld niet op commando van de VN en gaat de energietransitie gewoon door”, reageert Jan Vos van de Nederlandse koepel van windmolenbouwers (NWEA). “Niet omdat wereldleiders dat zo graag willen, maar vooral omdat de kostprijs van duurzame energie lager ligt dan die van fossiel.”

Kopenhagen eindigde in complete flop

Het kan een stuk slechter verlopen dan in Sharm-el-Sheikh, wil Meyer maar zeggen. “Er waren jaren dat het klimaat weinig leefde en de COP’s niets dan vage teksten opleverden.” De top die hij in 2009 bezocht in Kopenhagen eindigde in een complete flop, en zelfs dat was niet het einde van het klimaatbeleid. Sterker nog: het motiveerde landen om tijdens de volgende klimaatconferenties goede resultaten te boeken.

Zo'n tegenovergesteld effect kan de mislukking in Egypte ook uitlokken, een reactie 'van onderop'. "Gefrustreerd en boos door het gebrek aan voortgang op COP27? Laten we onze inspanning voor klimaatmaatregelen thuis, op het werk en in onze netwerken verdubbelen", twitterde klimaatadviseur Kees van der Leun.

Wat scheelt: in Sharm-El-Sheikh is in elk geval één doorbraak bereikt. Er komt een fonds waaruit armere, kwetsbare landen betaald kunnen worden bij klimaatschade. Rijke, vervuilende landen moeten die kas gaan vullen. "Dat vergt nog een flink proces", voorziet Meyer. "Besloten moet worden wie onder welke omstandigheden aanspraak kan maken op het schadefonds. Ook moet geborgd zijn dat het geld op de juiste manier wordt aangewend. Leideren willen natuurlijk geen blanco cheque afgeven."

Hoe dan ook ziet Meyer het, na dertig jaar discussie over dit pijnpunt, als grote stap vooruit dat rijke landen van plan zijn om klimaatschade te gaan vergoeden. "Het is dapper van ze dat ze eindelijk deze meloen hebben doorgeslikt", zegt Meyer. Dat maakt volgens hem de weg vrij om volgend jaar op de klimaatop (COP28) in Dubai door te pakken. "In Dubai zal alle focus liggen op het verhogen van ambities." Dat rijke landen geen trek hebben in het vergoeden van klimaatschade elders, kan ze verleiden tot versnelde actie.

1,5 graden-doelstelling niet geschrap

De wereld heeft de 1,5 graden-doelstelling in Egypte in elk geval niet geschrap, zoals sommige kolen, olie- en aardgasproducerende landen hadden gehoopt. "Dus zullen

leiders het beleid moeten vormen zodat het die kant op beweegt”, aldus Meyer. Versnelde uitfasering van al deze fossiele energiebronnen is daarbij leidend. Op die manier, denkt hij, kan de wereld alsnog op de goede koers komen om de Parijs-doelen te halen.

Die hoop put hij uit IPCC-scenario’s over de vaart waarin de aarde opwarmt. “Begin deze eeuw zou de opwarming zeker 5 graden Celsius gaan worden. Nu koersen we, na de beloften in Glasgow vorig jaar, op 2,5 graden opwarming.

“Dat komt nog steeds niet in de buurt bij de maximale temperatuurstijging van 2 graden uit het Parijs-akkoord van 2015, maar vergeet niet: begin negentiger jaren werd het klimaatprobleem door veel olielanden nog ontkend.” Nu zijn olie- en gassjeiks uit de Golfregio bezig met het uitrollen van plannen om in 2060 klimaatneutraal te worden. “Massaal bomen aanplanten, ook dat beloven ze.”

Maar wat als leiders weer in slaap zijn gesust tot de volgende top? Meyer: “Er zullen, spijtig genoeg, vermoedelijk nieuwe klimaatrampen als gevolg van extreem weer optreden, die iedereen wakker schudden.”

Lees ook:

Een ‘historisch’ klimaatfonds, maar voor de rest? ‘Resultaat klimaatop is teleurstellend’

De 1,5 graden is in Egypte niet gestorven, maar door het gebrek aan aangescherpte ambities, [lijkt er wel een ‘cruciaal klimaatjaar’ verspild](#). Het akkoord over een nieuw klimaatschadefonds is wel een doorbraak, die de vertrouwenscrisis tussen landen mogelijk herstelt.

